

PERSVRIJHEIDSFONDS

JAARVERSLAG 2012

Inhoudsopgave

	Pag.
Voorwoord	2
Persvrijheidsmonitor 2012	3
Zaken die het fonds steunt in 2012	4 - 7
Bestuur Persvrijheidsfonds	8
Grondleggers en Ondersteuners	9
Doelstellingen, Contact, Statuten en Reglementen	10
Exploitatieoverzicht	11 - 12

Voorwoord

De meest in het oog springende gebeurtenis in 2012 is wellicht de uitspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) van 22 november over De Telegraaf-kwestie. Het Fonds steunde de journalisten en uitgever in hun rechtsgang.

Het ging om de inbeslagneming van journalistiek (bronnen)materiaal en het afluisteren van twee Telegraaf-journalisten door de AIVD. De Europese rechter gaf de klagende journalisten gelijk en voorzag tevens in een vergoeding voor de gemaakte juridische kosten, zodat ook hier het fonds uiteindelijk geen financiële middelen heeft hoeven inzetten.

Door deze uitkomst ziet de Nederlandse regering zich voor de toekomst gedwongen om bronbescherming voor journalisten beter – en wettelijk- te gaan regelen. Het fonds is verheugd dat na een lange rechtsgang van meer dan zes jaar er nu op basis van deze Europese terechtwijzing door het Nederlandse kabinet toezeggingen zijn gedaan voor een betere regeling van bronbescherming voor journalisten in Nederland.

Positief was ook het arrest in de strafzaak tegen de journalist Alberto Stegeman. In deze door het fonds in twee instanties gesteunde zaak concludeerde het Hof dat Stegeman niet veroordeeld had mogen worden voor het vervalsen van een toegangspasje tot het terrein van Schiphol vanwege het grote (journalistiek)maatschappelijke belang dat hij als journalist aan de kaak stelde.

Het OM heeft inmiddels besloten in cassatie te gaan tegen deze uitspraak. Het fonds zal Stegeman ook in deze instantie financieel blijven steunen.

Later in 2011 volgde een aanvraag van 2 journalisten van het programma Eenvandaag, die strafrechtelijk vervolgd werden in Duitsland vanwege het maken van verborgen cameraopnamen.

In februari 2012 volgde een positieve uitspraak in deze zaak, vrijspraak voor beiden, zodat de toegezegde financiële steun niet verstrekt hoefde te worden.

Op 3 mei, Dag van de Persvrijheid, werd de nieuwe website van het Fonds, waarin de Persvrijheidsmonitor is opgenomen, gepresenteerd. Belangstellenden kunnen de database, die regelmatig wordt bijgehouden, gemakkelijk doorzoeken met behulp van verschillende trefwoorden.

Met betrekking tot fondsenwerving hebben we in 2012 een pas op de plaats gemaakt, omdat we inmiddels een redelijk vermogen hebben opgebouwd, met dank aan de trouwe contribuanten, de Nederlandse Publieke Omroep, Stichting Democratie en Media, Roos, de NVJ, het Genootschap van Hoofdredacteuren, NTR (voorheen NPS) en het FD.

Frits van Exter, voorzitter Persvrijheidsfonds

Persvrijheidsmonitor 2012

Nederland scoort zeer goed als het om persvrijheid, aldus de laatste World Press Freedom Index - ons land staat in de ranking zelfs op nummer 2. Maar persvrijheid is wel iets waar altijd over gewaakt moet worden. De Persvrijheidsmonitor is een in 2009 gestart initiatief van het Persvrijheidsfonds, waarbij op basis van juridisch onderzoek de persvrijheidssituatie in Nederland jaarlijks tegen het licht wordt gehouden.

In 2011/12 werd dit onderzoek voor de derde maal geleid door Wouter Hins, verbonden aan de Universiteit van Amsterdam, ondersteund door Marga Groothuis en Chris Wiersma.

De onderzoekers presenteerden hun bevindingen in de Persvrijheidsmonitor 2011, op 3 mei tijdens de Dag van de Persvrijheid.

Daarnaast is de monitor in boekvorm gedistribueerd onder alle leden van de Vereniging voor Media- en Communicatierecht.

Tenslotte is er in 2012 door het fonds een digitaal toegankelijke database opgezet, waarin alle relevante jurisprudentie, ontwikkelingen op het gebied van wetgeving en incidenten, die (nog) niet tot een rechtszaak hebben geleid van de afgelopen 3 jaar zijn opgenomen en doorzoekbaar zijn.

Persvrijheidsmonitor 2009 - 2012 via: www.persvrijheidsfonds.nl

Zaken die het fonds steunt in 2012

Strafzaak Duitse Staat vs. de journalisten Ponsen en Visser, Eenvandaag

Het Duitse Openbaar Ministerie heeft strafrechtelijke vervolging ingesteld tegen de journalisten Jelle Visser en Jan Ponsen van het actualiteitenprogramma Eenvandaag. Zij worden vervolgd in verband met een met verborgen camera opgenomen item over de oorlogsmisdadiger Heinrich Boere. Duitse OM besloten tot strafvervolging over te gaan op grond van het overtreden van een wetsartikel dat “de vertrouwelijkheid van het woord” beschermt. De betrokken journalisten riskeren een gevangenisstraf van 3 jaar. Op 9 februari a.s. moeten beide journalisten verschijnen voor de Duitse Strafrechter bij de rechtbank te Eschweiler (NRW).

Het Persvrijheidsfonds heeft besloten om de betrokken journalisten financieel te steunen in hun verdediging tegen deze ingrijpende, strafrechtelijke vervolging. De betrokken journalisten hadden tot doel om een maatschappelijke misstand aan te tonen. Eerder werd een klacht tegen beide journalisten in een uitspraak van de Raad voor de Journalistiek ongegrond verklaard. De Raad heeft vastgesteld dat naar hun oordeel “de privacy niet onevenredig is aangetast en de journalisten niet ontoelaatbaar hebben gehandeld”.

De Duitse strafrechter heeft inmiddels uitspraak gedaan in deze kwestie en beide journalisten vrijgesproken. De advocaat van Boere heeft geen hoger beroep ingesteld.

Klacht tegen videoverbod in rechtszaal

Het Persvrijheidsfonds heeft besloten camerajournalist Hans Becker financieel te steunen in een klacht tegen de Raad van State met betrekking tot het maken van video-opnamen in de rechtszaal.

In een zitting van de Raad van State van 7 mei 2012 weigerde de rechter toestemming voor het maken van video-opnamen tijdens de inhoudelijke behandeling. In haar beslissing beriep de rechter zich op de interne Persrichtlijn van de Raad van State, zonder deze beslissing nader te motiveren.

Het Persvrijheidsfonds is van mening dat het in deze zaak om een principiële kwestie gaat, waar de beroepsgroep belang bij heeft. Camerajournalisten zouden in staat moeten worden gesteld tot het maken van videofilmopnamen tijdens de inhoudelijke behandeling van rechtszaken opdat het publiek zich hierover, in overeenstemming met de huidige tijdgeest, ook met visuele middelen een oordeel kan vormen.

Hoger Beroep verbod op publicatie volledige naam verdachte

Het Persvrijheidsfonds steunde begin dit jaar de zaak tegen de journalist Philip de Witt Wijnen, schrijver van het boek: Joep! Van held tot hoofdverdachte, een niet geautoriseerde biografie over zakenman Joep van den Nieuwenhuyzen. De Witt Wijnen werd aansprakelijk gesteld door de boekhouder van Van den Nieuwenhuyzen, Marcel Borgers, die zegt te hebben geleden door de vermelding van zijn volledige naam in zowel het boek als in de voorpublicatie.

Op 7 maart jl. stelde de Rechtbank Amsterdam De Witt Wijnen in het gelijk en wees alle vorderingen van Borgers af. Inmiddels heeft Borgers Hoger Beroep aangetekend bij het Gerechtshof en het Persvrijheidsfonds heeft besloten ook deze rechtszaak te ondersteunen. Het Persvrijheidsfonds is van mening dat een verbod op het vermelden van de volledige naam van een verdachte een zware beperking zou vormen op het volwaardig uitoefenen van het vak en ziet belang in een principiële uitspraak van het Hof op dit punt.

Rechtszaak Parool over publicatie foto verdachte

Het Persvrijheidsfonds heeft besloten Dagblad Het Parool financieel te steunen in de cassatiezaak bij de Hoge Raad tegen de van een ernstig misdrijf verdachte Van Parera. Volgens het arrest van het Gerechtshof te Amsterdam zou Het Parool inbreuk hebben gemaakt op de persoonlijke levenssfeer van Van Parera door de publicatie van de beeltenis van zijn gezicht bij een artikel.

Hierbij moet worden bedacht dat Van Parera blijkens het artikel wordt verdacht van een (zeer ernstig) strafbaar feit en zelf de publiciteit heeft gezocht, door actief medewerking te verlenen aan een documentaire, die online beschikbaar was op het moment van publicatie. Het Persvrijheidsfonds is van mening dat het arrest van het Hof de bewegingsvrijheid van journalisten om goed verslag te kunnen doen, onnodig beperkt.

Uitspraak inzake Telegraaf vs. AIVD

Nederland is voor de derde maal door de hoogste Europese rechter op de vingers getikt voor het niet naleven van het recht op journalistieke bronbescherming. De NVJ en het Persvrijheidsfonds zijn verheugd over deze uitspraak die Nederland zou moeten aanzetten om tot wetgeving over te gaan.

De Europese rechter kwam tot een scherpe veroordeling van de volg- en af luisteractiviteiten van de Algemene inlichtingen en Veiligheidsdienst (AIVD) van de Telegraafjournalisten Joost De Haas en Bart Mos. Het moedwillig af luisteren van journalisten om daarmee hun bronnen te achterhalen is in strijd met het Europese recht op vrije meningsuiting zoals geregeld in art. 10 EVRM. Het is een evidente inbreuk op de journalistieke bronbescherming, die van groot belang is voor het goed functioneren van de pers. Journalistieke bronbescherming zorgt ervoor dat misstanden bekend kunnen worden bij een breed publiek, zonder dat de bron of klokkenluider daarbij bekend hoeft te worden. Dit is een cruciaal middel voor de journalistiek om haar werk goed te kunnen doen en van groot belang in een democratische rechtstaat.

Het is de derde keer op rij dat Nederland veroordeeld wordt voor het onvoldoende veiligstellen van het recht op journalistieke bronbescherming. Eerder werd in de zaken Voskuil vs. Nederland en Autoweek/Sanoma vs. Nederland de Staat ook al op de vingers getikt. In de zaak van Voskuil ging het om het ten onrechte gijzelen van een journalist om diens bronnen te achterhalen. In de zaak van Autoweek/Sanoma ging het om een onrechtmatige inval en inbeslagname van journalistiek (foto)materiaal op de redactie.

Steeds heeft de NVJ aangedrongen op wetgeving om het recht op journalistieke bronbescherming beter te verankeren, maar tot op heden bereikte dit wetsvoorstel nooit het Parlement.

NVJ en Persvrijheidsfonds gaan ervan uit dat deze derde, zware veroordeling van Nederland de Minister en Tweede Kamer ervan zal overtuigen dat een wettelijke regeling niet langer kan worden uitgesteld. Ook gaan wij ervan uit dat de Minister voortaan veel scherpere eisen zal opleggen aan de AIVD en Justitie om middelen in te zetten die tot een schending van het journalistieke brongeheim kunnen leiden. Daarbij gaat het om intensieve voorafgaande rechtelijke toetsing en een belangenafweging die in lijn is met deze Europese uitspraken.

Het Persvrijheidsfonds steunde de zaak van de Telegraaf-journalisten financieel en moreel, vanwege het principiële belang voor de beroepsgroep.

Alberto Stegeman: vervalsen KLM-pas

Alberto Stegeman, journalist bij SBS 6, onderzoekt in zijn programma 'Undercover in Nederland' deels met verborgen camera's dubieuze zaken. Ettelijke keren stelde hij veiligheidslekken op Schiphol aan de kaak. Hij is door de rechtbank Schiphol-Oost veroordeeld tot een boete van 1.740 euro, wegens het vervalsen van een KLM-pas en het zich op verboden terrein begeven. De hoogte van de boete is conform de eis. De rechtbank erkent dat de journalist heeft gehandeld omdat hij misstanden

PERSVRIJHEIDSFONDS

aan de kaak heeft willen stellen en daarom in beginsel een beroep kan doen op de vrijheid van meningsuiting, maar komt tot de veroordeling omdat de journalist niet proportioneel heeft gehandeld. Persvrijheidsfonds was teleurgesteld in de uitspraak en ondersteunde het hoger beroep van Stegeman.

Het Hof heeft inmiddels Stegeman grotendeels in het gelijk gesteld en hem vrijgesproken in de hoofdzaak, juist vanwege het maatschappelijke belang dat met de onthulling gemoeid was en de daarvoor noodzakelijke strafrechtelijke overtreding.

Het OM is inmiddels in cassatie gegaan. Het Persvrijheidsfonds steunt Stegeman hierin opnieuw financieel.

Bestuur

Het bestuur van het Persvrijheidsfonds wordt gevormd door:

- **Frits van Exter**, voorzitter, hoofdredacteur Vrij Nederland.
- **Thomas Bruning**, secretaris, algemeen secretaris NVJ.
- **Inge Brakman**, penningmeester, onafhankelijk toezichthouder en adviseur.
- **Maria Henneman**, directeur/eigenaar Communicatie- en media bureau.
- **Folkert Jensma**, juridisch commentator en verslaggever van NRC.
- **Bertus Tichelaar**, manager/hoofdredacteur van EO.
- **Auke Visser**, zelfstandig mediaconsulent, voorzitter Groep Publiekstijdschriften NUV.

Grondleggers en Ondersteuners

Grondleggers

Het Nederlands Genootschap van Hoofdredacteuren en de Nederlandse Vereniging van Journalisten zijn de grondleggers van het Persvrijheidsfonds, de komende jaren ook materieel.

Daarnaast wordt het fonds ondersteunt door de volgende organisaties:

Ondersteuners

- De Stichting Democratie en Media.
- Stimuleringsfonds voor de Pers.
- Nederlandse Publieke Omroep.
- Stichting Het Financieele Dagblad.
- Stichting Regionale Omroep Overleg en samenwerking, ROOS.
- Nederlandse Programma Stichting NPS (tegenwoordig NTR).
- Stichting Reprorecht.
- RTL Nieuws.
- International Federation of Journalists.
- Sanoma Media.
- Kennedy van der Laan Advocaten & Notarissen.
- SBS Productions B.V.

Doelstellingen

De Stichting Persvrijheidsfonds heeft de volgende doelstellingen:

- Het ontameren en ondersteunen van juridische procedures welke een principieel karakter hebben, die het de beroepsgroep mogelijk blijft maken in zoveel mogelijk vrijheid haar werk te kunnen doen;
- Het verdedigen van de persvrijheid in de meest ruime zin van het woord;
- Gelden ter beschikking te stellen voor het voeren van principiële procedures, die persvrijheid van de Nederlandse media en meer specifiek het werken van die media in de meest optimale ongehinderde omstandigheden mogelijk moeten maken;
- Het -onder meer in rechte- kunnen aanvechten en/of bestrijden van alle door overheid of anderen direct of indirect opgeworpen belemmeringen, en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

Contact

Adresgegevens secretariaat: Stichting Persvrijheidsfonds
Postbus 75997
1070 AZ Amsterdam

E-mail: mail@persvrijheidsfonds.nl
Telefoon: 020-3039700 (via de NVJ-centrale)
Bankrekeningnummer: ING 667103511

De aanvraag voor een financiële bijdrage dient schriftelijk te geschieden door een verzoek te richten aan bovenstaand adres. De aanvraag dient te zijn gedagtekend en ondertekend en dient te bevatten:

- 1) de naam, het adres, het e-mailadres en zo mogelijk het telefoonnummer van de aanvrager;
- 2) de motivering van de aanvraag, waarbij aangegeven dient te worden op welke wijze de financiële bijdrage zal worden gebruikt in overeenstemming met de doelstellingen van de stichting Persvrijheidsfonds;
- 3) zo mogelijk kopieën van stukken die uw aanvraag kunnen onderbouwen.

Statuten www.persvrijheidsfonds.nl

Reglementen www.persvrijheidsfonds.nl

PERSVRIJHEIDSFONDS

Resultatenrekening per 31 december 2012			
Ontvangsten		Uitgaven	
Bijdragen		Steunbijdragen en Advocaat- en advieskosten	
SBS	€ 4.000.00	Cassatiekosten bijdrage Het Parool / Van Perera	€ 5.000.00
GPD, verkoop boek	€ 35.00	Kennedy vd Laan	1.164.02
Totaal bijdragen	€ 4.035.00		€ 6.164.02
Rente RC	€ 87.88	Persvrijheidsmonitor project kosten	€ 10.107.64
Rente Topspaarrek	€ 3.684.41	Persvrijheidsdatabase	€ 10.948.00
Vrijval crediteuren	€ 15.925.78	Afwikkeling Rekening Courant NVJ (balans 2011)	€ 15.925.78
		Bestuurskosten	€ 725.08
		Bankkosten	€ 55.68
		Resultaat boekjaar 2012	€ 20.193.13-
Totaal	€ 23.733.07		€ 23.733.07
Balans per 31 december 2012			
Activa		Passiva	
Liquide middelen		Eigen Vermogen (nog te bestemmen)	
Ing 66.71.03.511	€ 84.635.10	Resultaat voorgaande jaren	€ 264.880.53
Ing Vermogen Spaarrekening 66.71.03.511	€ 161.830.53	Nog te bestemmen boekjaar 2012	€ 20.193.13-
	€ 246.465.63		€ 244.687.40
Vorderingen		Kortlopende schulden	
Nog te verrekenen vorderingen 2012		Tomlow advocaten	€ 1.757.23
NVJ	€ 384.00	Chris Wiersma; persvrijheidsmonitor 2009	€ 1.000.00
Uitgeverij Cramwinckel	€ 595.00	Rekening-courant NVJ	€ -
	€ 979.00		€ 2.757.23
Totaal	€ 247.444.63		€ 247.444.63

PERSVRIJHEIDSFONDS

Resultatenrekening per 31 december 2011				
Ontvangsten			Uitgaven	
Bijdragen NPO 2011	€ 10.000.00		Steunbijdragen en Advocaat- en advieskosten	
St Roos 2011	€ 4.000.00		Van Peinenburg advocaten inz. Stegeman/Appel	€ 5.000.00
NUV, bijdrage weekblad Autoweek	€ 4.000.00			
RTL 2011	€ 5.000.00		Onderzoek RUG "erv van jour. bij zoeken nieuws overheidsinformatie"	€ 5.000.00
NDP bijdrage WOB onderzoek	€ 3.000.00			
Totaal bijdragen	€ 26.000.00		Persvrijheidsmonitor project kosten	
Van Peinenburg advocaten inz. Stegeman/Appel	€ 5.000.00		AMB tbv persvrijheidsmonitor 2010	€ 5.936.00
Rente RC	€ 136.03		Kosten auteur Wiersma	€ 2.000.00
AMB tbv persvrijheidsmonitor 2010	€ 7.171.40		Honorarium binnenwerk Persvrijheidsmonitor 2010	€ 750.00
Rente Topspaarrek	€ 3.224.07		Decl Univers. Leiden via Wouter Hins	€ 349.60
Vrijval crediteuren	€ 936.00		Begeleiding onderzoek uitg AMB Hins/Groothuis	€ 2.380.00
			3 foto's van ANP	€ 571.20
			Bijsluiters bij tijdschrift Mediaforum	€ 595.00
			Totaal Persvrijheidsmonitor project kosten	€ 12.581.80
			Inspanning NVJ documentalist	€ 2.500.00
			Overige kosten	€ 1.166.20
			Administratieve dienstverlening NVJ 2011	€ 1.000.00
			Bestuurskosten	€ 2.545.84
			Bankkosten	€ 58.06
			Resultaat boekjaar 2011	€ 12.615.60
Totaal	€ 42.467.50			€ 42.467.50
Balans per 31 december 2011				
Activa			Passiva	
Liquide middelen			Eigen Vermogen (nog te bestemmen)	
Ing 66.71.03.511	€ 125.417.42		Resultaat voorgaande jaren	€ 252.264.93
Ing Topspaarrente 65.40.12.008	€ 158.146.12		Nog te bestemmen boekjaar 2011	€ 12.615.60
		€ 283.563.54		€ 264.880.53
			Kortlopende schulden	
			Tomlow advocaten	€ 1.757.23
			Chris Wiersma; persvrijheidsmonitor 2009	€ 1.000.00
			Rekening-courant NVJ	€ 15.925.78
Totaal	€ 283.563.54			€ 283.563.54